

לתגובות הערות: שגיא 064-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֹת: 19:21

יְצִיאַת הַשָּׁבֹת: 20:24

ר"ת: 20:55

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 349 2.6.2018 - ימי סיוון תשע"ח

וְהוּא הוֹשִׁיעַ לְהוֹיָאֵל צְדִיקִים וְיִבְרָא בָּנָי

פְּרִשֵׁת - בְּהַעֲלֹתָךְ

"סבא שלי היה רב, אז מה?" - הרב ישעיה וינד שליט"א

רבים מאיתנו אוהבים לספר בגאווה בלתי מוסתרת, לכל מי שרק מוכן להקשיב: 'אתה יודע בכלל מי אני? אתה יודע מי היה סבא שלי? סבא שלי היה רב! חשבתם פעם מה זה מוסיף לנו? אם סבא שלך היה רב זה אומר משהו עבורך? אתה הופך לאדם חשוב יותר? ואולי אם סבא שלך היה רב זה מחייב אותך הרבה יותר? האם סבא שלך גאה איתך?

מסופר על תלמיד ישיבה שהתחיל להידרדר מבחינה רוחנית. יום אחד הוא החליט להתגייס לצבא. במצבו היה חשש כבד שהוא יתקלקל לגמרי בצבא ויעזוב את היהדות. טרם שעשה את הצעד הגיע לקבל את ברכתו של הגאון הגדול רבי יעקב דוב ויידנפלד, הרב מטשעבין זצ"ל. בחכמתו הבין הרב שלא יצליח להניא אותו מצעד זה. לאחר מחשבה אמר לו כך: 'תקשיב היטב יוסי יקירי. אתה יודע מי אתה? אתה לא סתם יוסי מהרחוב, אתה נכד לשושלת המלוכה של האדמור"ם מוידיתשוב. אם אתה נכדם אז אתה נסיך! זוהי זכות עצומה, אבל זה גם מחייב. אבותיך הקפידו לא לומר 'נפילת אפיים' שאחרי תפילת שמונה עשרה, בימי ששי. אתה כנסיך צריך לשמור בגאווה על המסורת הזו!...

הבחור התרגש מהדברים ובמקום קיבל על עצמו לשמור מכל משמר על המנהג הזה, בשום אופן הוא לא יאמר 'נפילת אפיים' ביום ששי. הוא התגייס. לאחר שבוע של הפקרות רוחנית טוטאלית, בלי תפילות, הגיע יום ששי. הוא נזכר בייחוס המלכותי שלו, והחליט, יהיה מה שיהיה - נפילת אפיים הוא לא יאמר. אבל באותו רגע הרגיש מטופש... הוא הרי לא מתפלל כלל, ברור שגם נפילת אפיים אינו אומר, איך הוא אמור להקפיד לא לומר נפילת אפיים?...

במקום הוא החליט שהיום הוא חייב להתפלל כדי לשמור על המנהג המלכותי ולא לומר נפילת אפיים. אחרי התפילה הוא הרגיש לא טוב עם עצמו, 'איך אני שומר על המנהג הייחודי, הרי כל השבוע אינני אומר נפילת אפיים!...

בשבוע הבא הוא אילץ את עצמו כבר מתחילת השבוע להתפלל ולומר נפילת אפיים כדי להבליט ביום ששי את המנהג המלכותי שלא לאמרו.

כל השבוע הוא נלחם עבור תפילה במניין, השכים מוקדם בבוקר, התבזה, וכמובן אמר נפילת אפיים... הכל כדי שבסופו של שבוע יוכל לשמור על מנהג בני האצולה. ברור שמי שנלחם למען תפילה במניין לא יחלל שבת כמה שעות לאחר מכן... כיום, החייל הינו רב המוסר שיעורי תורה בירושלים... הכל בזכות חכמתו והבנת הנפש של הגאון מטשעבין.

בפרשת השבוע הקב"ה מצווה את משה רבנו לקחת את הלויים ולהבדיל אותם מתוך שאר בני ישראל, לקדש ולטהר אותם, דינים מיוחדים ועבודות מיוחדות חלות עליהם. מאז עד היום שבט לוי הוא השבט המיוחד. ברור שכל מי שמויחד גם צריך להתנהג בצורה מיוחדת.

בפרשת במדבר נאמר כך גם על כל עם ישראל. כפי שכתוב (פסוק י"ח) "ויתילדו על משפחותם לבית אבותם", מפרש רש"י שכל אחד הביא את ספר הייחוס שלו עם עדים המעידים מי היה אביו וסבו עד יעקב אבינו.

מבארים ספרי החסידות שאדם צריך תמיד להכיר ולדעת מי היו אבותיו מדורות קודמים, כך הוא ישאף להידמות להם. כפי שכתוב בתנא דבי אליהו 'חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי'. וזאת לא סתם לשם גאווה 'אני נכדו של...', אלא שכשיידע את השושלת שלו, הוא ירצה ללכת בעקבותיהם, כי בן מלך שיודע שהוא בן מלך, שומר על עצמו ועל התנהגותו, אבל בן מלך שאינו יודע מי הוא, מתנהג כאחד מפשוטי העם. איך נראה בן מלך שיודע מי הוא ובכל זאת מתנהג כאחד הריקים? הרי עונשו כפול ומכופל, כי הוא מזלזל בכל שושלת אבותיו.

אם נחזור למשפט הפותח 'סבא שלי היה רב', זוהי אמנם זכות גדולה להיות הנכד של... אבל בתנאי אחד, שאתה ממשיך בדרכו ובמסורת הנעלה של תורה וקדושה ברמה אחת יותר מכל אחד אחר. רק אז זכות אבותיך הצדיקים ותפילותיהם עליך יעזרו לך להתעלות מעלה מעלה. אבל אם אינך ממשיך בדרכם, ורק מנצל אותם כדי להתפאר בשושלת המפוארת, אתה רק מקלקל לעצמך. אבותיך מלמעלה ממש לא יאהבו שאתה מזכיר אותם כשאינך צועד בעקבותיהם.

ולהיפך, גם אם 'סבא שלך לא היה רב', יש לך סיכויים טובים שצאצאיך יוכלו לומר בגאווה 'סבא שלי היה רב'. כך מסופר על ממשיך דרכו של הבעל שם טוב, המגיד רבי דוב בער ממזריטש. בילדותו פרצה שריפה בבית הוריו. כל בני המשפחה נמלטו החוצה בעור שיניהם וניצלו. כשבני המשפחה עמדו בחוק, פרצה האמא בבכי למראה האש האוכלת את הבית. שאל הילד הקטן את אמו על מה את בוכה כ"כ על הרכוש הנשרף? 'לא זה מה שגורם לי לבכות, בני היקר. אני בוכה בעיקר על מגילת ייחוס עתיקה בו מפורט הייחוס שלנו, דור אחר דור עד התנא הקדוש רבי יוחנן הסנדלר. מגילה זו נשמרת אצלנו שנים רבות ונמסרת מאב לבן, והנה עתה הוא נשרף.' השיב לה הילד: 'אל תדאגי אמא, ממני יתחיל ייחוס חדש...'. וכך היה. מסתבר, אם כן, שעדיף שהילדים שלנו יהיו מיוחסים ויוכלו לומר 'אבא שלי רב', מאשר שאנו נאמר 'סבא שלי היה רב'...

ותשקע האש (יא,ב)

העם – ולא הכשרים בו – התאוננו, והיה הדבר רע בעיני ה'. חרה אפו, ובערה בהם אש, רחמנא ליצלן. "ויצעק העם אל משה, ויתפלל משה אל ה', ותשקע האש". שקעה במקומה בארץ, כתב רש"י. שאלו היתה חוזרת לאחת הרוחות, היתה מקפלת ושורפת תחתיה כל אותו הרוח.

נספר מעשה שהיה. מעשה נפלא כשלעצמו, ויפה שבעתיים כשמפיקים ממנו את לקחו. בימי מלחמת נפוליאון, כשהקיסר הצרפתי כבש את אירופה בסערה, הגיעו גדודיו לעיר קטנה בפולניה. קוז'ניץ שמה. באחד הימים פרצה במקום שריפה. וזה דבר השריפות, שהיו מכלות כפרים ועיירות לעיתים תכופות. הבתים עשויים היו עץ, והגגות מחופים קש. ובכל בקתה תנור, אותו הסיקו ללא הרף בימות הגשמים, להחזיק מעמד בקור הנורא ולבישול ואפיה. ולכל תנור ארובה, לנקז את העשן הרב. די היה בהתלהטות האש ובכמה גיצים שיצאו מאחת הארובות, כדי שגג הקש יתלקח, הבקתה תעלה באש, הרוח תסיט אותה לבקתה הבאה, ורחוב שלם יהיה תוך דקות לאודי פחמים. דא עקא, שכאשר היתה פורצת שריפה, לא היו ברזי שריפות בנמצא. לא היו כלל ברזים בנמצא. היתה באר שכונתית, בה שאבו מים בדליים. וכשהיתה פורצת שריפה, היו הכל רצים בדליים חצי מלאים, שהיו ככוסיות ננסים מול עמוד האש הרועם, הכובש בקתה אחר בקתה ללא רחם...

לאושרם של תושבי קוז'ניץ שהה בעירם חייל הכיבוש, ומפקדו ראה עצמו מחוייב לשלום נתיניו ורכושם. מיד הזעיק את חייליו החסונים והורה להם לשאוב מים ולהעבירם בשרשרת למקום השריפה המשתוללת. פעולה שהיה בה משום הבעת רצון טוב יותר מאשר תועלת... ובקוז'ניץ פעל באותם ימים איש פלא, איש אלקים קדוש, המגיד מקוז'ניץ זצ"ל, שר התורה ועמוד העבודה, גאון בנגלה ובנסתר. חלש וידוע חולי מנעוריו, שכאשר הגיע לעבודת הבורא היה מתגבר כארי, ללא מליצה. כאשר השריפה השתוללה, והיתה סכנה שתכלה את העיר כולה, ביקש המגיד הקדוש שישאווה אל מקום השריפה. עשו כן. נשאוהו ממיטתו והושיבוהו על כיסא. הביאוהו למקום השריפה, בו עמלו החיילים לשווא. העמידו את הכיסא לארץ, והמגיד הקדוש הביט באש – וראה זה פלא, היא התערבלה לפתע, התכנסה במקומה והחלה לדעוך. תוך רגע קט שקעה האש. נפעם ונרגש הודה הגנרל לרב הקדוש, איש הפלא.

לא עבר זמן רב, והגדוד הצטווה להמשיך במסעו לתוככי רוסיה, שם ספג הצבא הצרפתי את מפלתו הניצחת ונמלט בעור שניו מערבה. נסוג מרוסיה ומפולין, ושב לצרפת דרך גרמניה. ושם, בגרמניה, הודיעו לגנרל ששריפה פרצה בעיר. יואיל לשלח את חיילי הגדוד לעזור בפעולות הכבוי. "אין צורך בכך", אמר הגנרל. מיהר למקום השריפה והורה להביא בפניו את הרב המקומי.

הרב הובא, רב "מתקדם", זקנקנו קצוץ ומטופח, עניבתו מסמרת למקומה בסיכת פנינה, וכנפות מעילו המהדר מתנפנפות ברוח. התייצב לפני הגנרל, וזה הורה בשרביטו על האש המשתוללת.

"כבודו הוא הרב המקומי?" שאל הגנרל.

"אכן כן", השיב הרב.

"אם כן, יואיל נא לכבות את השריפה!" פקד הגנרל.

"איך, כיצד?!" תמה הרב.

"מה פרוש איך? יביט כבודו באש, ותשקעו!"

הרב היה המום. לא הבין. "איני יכול!" הצטדק.

"אם כן, אינך רב! מתחזה אתה", הרעים הגנרל. ובו במקום הדיחו ממשרתו והורה להלקותו חמשים מלקות...

מעשה שהיה הוא, אבל כאן הובא משום הסמליות שבו.

מדרש פליאה מצינו באותה אש ששקעה. שקעה, אומר המדרש, אבל לא דעכה. אלא "שקעה בארץ ולא חזרה עוד למקומה, אלא נכנסה אל אוהל מועד, וכל קורבנות שהיו ישראל מקריבין במדבר אותה אש יוצאת ואוכלת אותם".

משה רבנו, מנחיל התורה, בא והשקיע את האש. לא כיבה אותה, לא גרם לה לדעוך. אלא השקיעה בארץ, "עשאה שקועה וטבועה בכל חלקי מעשי איש הישראלי, שקוע ומקשר במצוות התורה". ובאורו: אש התאוות היא אש זרה, אש חיצונית, אש הורסת ואינה בונה. אש המותירה אחריה אדמה חרוכה. אבל אש התורה והמצוות בונה את האדם, מישרת ארחותיו, ממלאת אותו תוכן, מזככת ומזככת וגודשת: "תלמידי חכמים, כל גופם אש!" המטרה, מטרת המורה וההורה ומטרת האדם בשיפורו העצמי, אינה לדכא את האש, אלא להפנימה ולנתבה. להפכה לאש שעל המזבח, לאש קודש ושלהבת התקרבות לבורא! ומכאן – לספור מעשה שהיה, ספור כה מאלף!

בזמנו, לפני כיוכל, היה בחור בישיבת פוניבז' שלא מצא סיפוקו בלימוד התורה. את עולמו מצא בתנועת נוער דתית, בפעילות ובהדרכה. הישיבה דרשה התמסרות מלאה ללמוד. הבחור סירב, ומצא עצמו מחוץ לכתליה. נרשם לישיבה אחרת, אבל גם בה המשיך בפעילותו, והגיע לעימותים עם ההנהלה. חברו, שחרד מפני הבאות, נועץ במרן ה"חזון איש" זצ"ל ובקש רשותו להביא את הבחור. הרשות נתנה. שכנע את הבחור לבוא עמו אל ה"חזון איש". האיר לו ה"חזון איש" פנים. שאלו מה לומדים עתה בישיבה, בקושי ידע. ה"חזון איש" התייחס לכך בסלחנות, והחל חוזר בפניו במתיקות עצומה על דברי הגמרא ושיטת ה'תוספות', והיו הדברים מאירים ושמחים. לפתע הדהימם בקושייא עצומה על דברי התוספות. החבר, ששלט בסוגיא על בריה, ניסה ליישב את הקושייא, וללא הצלחה. חייך ה"חזון איש" ואמר: "לא נורא. חזרו לישיבה, תחשבו בעניין. שאלו את רבותיכם. בשבוע הבא אני מצפה לראותכם, ותשובה בפיכם!" כך נפרד מהם, בברכת הצלחה. חזרו לישיבה, והחבר מהר לשוב על עקבותיו. נכנס אל ה"חזון איש" ובפיו פליאה: "דבי, הלא הבאתי אותך בגלל פעילותו בחבורת הנוער, המסכנת את שהותו בישיבה – מדוע לא הזכיר זאת, אף לא ברמז?" וה"חזון איש" ענה במשפט מפתח: "אי אפשר לקחת משהו מאדם בלא להעניק לו דבר אחר בתמורה!". אם מוצא הוא עולמו בתנועת הנוער, ונתקוהו ממנה – גם אם ישמע ויצית, גם אם יצליחו, יפול לדכדוך ולשיממון. לא זו הדרך. יש לנתב את האש, לעשותה ל"אש של מזבח": להקנות לו טעם בלמוד התורה, הרגשת נועם תורה. וזאת עשה באמצעות הקושייא. והצפייה לתשובה, והדיון בה, והשאלה הבאה. כן, כיום מכהן הבחור כראש ישיבה.

כך פעל משה רבנו, וכך צריך לפעל כל רועה נאמן. כל מורה והורה! לא לדכא את האש, אלא להפכה ל"אש של מזבח" (מעין השבוע)

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מול, נועה בת יעל, קרן בת רחל.
 לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
 הצלחה ופרנסה בשפע: לשגיא בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה, קורל בת סיגל.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל, ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.